

theol.

Bartholomaeus

Handbuch der evangelischen Theologie

Handbuch der evangelischen Theologie

Handbuch der evangelischen Theologie

Handbuch der evangelischen Theologie

Handbuch der evangelischen Theologie

Handbuch der evangelischen Theologie

Rationarium euangeli

starum omnia in se euangelia
prosa, uersu, imaginibusq;
quā mirifice cōplectens

Summa

Theol.

1712

Bartholomaeus

1712

Hexastichon Sebastiani brant in memorabiles
euangelistarum figuras

Quisquis percipies facile euangelica dicta
Seruare, & memori mente tenere cito
Picturam hanc cernas, lege carmina, mystica signa
Imprime, ut ex illis dogmata sacra scias
Ipse figurarum numerus te ducet ab intro
Ostendens capitum materiam atq; locum

Iodoci Galli Rubea quensis
Hexastichon

Labilis hic facili natura iuuatur ab arte
Tollitur & multus sub breuitate labor
Plura figurarum referunt sacramenta sub unum
Prospectum, & longo tempore lecta tenent
Gratus erit labor & liber hic, quibus est onerosum
Sepe ex lege noua dicere multa simul

Eiusdem distichon

Dicta uel acta Iesu capite & quo auctore reposta
Hec lege certus eris, si meminisse iuuat

Bibl. Iog.

Georgij Simler ad lectorem Tetrastichon
Aspice (per superos) miro simulacra uolatu
Quam teneat faciem quodlibet arte suam
Et dices toto non est presentius orbe
Quod malim potius discere pluris opus

Georgius Simler lectori foelicitatem

Vas esse memorias apud C. Herennium M. Cicero de preceptionibus Rhetoricis abunde disseruit Vnam qua persepe (qui ea preditus est) suapte naturā quis doctus euadit, esse autem ingenij uim quandam insitam demonstrat, & a cunctis hominibus inolescentē, hancq; ut egregia conspiciatur, artem efficere ipsā, quæ naturæ commoda confirmat atq; auget. Alterā q; artificio consistere uult ex inductione preceptionisq; ratione ad literas certe retinendas præsentaneū o lector remediū, illis præsertim qui minus ingenij habēt exquisitū inuentum. Igitur per imagines uarijs insignitas rebus, & quidē placitura simulacra (quemadmodum speramus) tibi congeessimus, quo memoriam huiusmodi formis euibrare, quas cernis uenuste prorsus effigiatas uti meliores posse fieri celsere nequeas. Rogamus ob id eas iacere atq; sordere non sinas. In hoc enim animū nostrum attendimus, ut ne utiq; displicerēt facies illę lineamētis opera atq; labore nostro illustres. Appēsis cuiusdam Petri Rosenheim numeris (monasterij mellicensis quondam monachi) alphabetica serie per capita coherentibus, dimissa neglectaq; k litera consulto, cuius spaciū i consona supplet, neglectis q; tribus nouissimis x y z quę ad rē nō pertinebant. Vale

Prima imago Ioannis

Vna uigena distichoꝝ Ioannis clauditur euangelium hoc est uiginti capitibus & uno.

Primum de Trinitate & de uerbo incarnato &c.
II. De nuptijs in Chana Galileæ & nummularijs extra templū pulsis. III. De Nicodemo. IIII. De muliere Samaritana circa fontem & de Regulo. V. De probatica piscina. VI. De quinqꝝ panibus & de eucharistia.

Quæ singula subiectis reminiscimur uersibus

- 1 Alta docens aquila uerbum caro fit, ueniuntꝝ
Vox testis, alij tres quoꝝ Nathanael
- 2 Bis tria uasa replent noua uina, fugat, quoꝝ fune
Vendentes, templum soluite signat eis
- 3 Celica dogmata dat Nicodemo tingit uterꝝ
Præferi Baptista predicat atꝝ Iesum
- 4 Dum lassus fonte residet, se Samaritanæ
Pandit, curatur Regule filius hic
- 5 Extra piscinam iussit tibi languide surge
Nil sine patre facit, credite uel Moyse
- 6 Ecce iacent ubi millia quinqꝝ cibari uult
Rex mare calcat, amen est caro uita cibus

Figura Ioannis Tertia

Prima Matthæi imago

Vna uigena octonis quoq; literis Matthæi stringit
euangelium, hoc est octo uiginti capitibus.

Primum genealogiam Christi continet, qualiterq;
angelus in somnis Ioseph apparuit. II. Magorum
trium oblationē refert III. Baptisma Ioannis recen-
set. IIII Tentationem Christi a diabolo in deserto
V. De predicatione Christi in monte alto beatitu-
dines docentis. VI. Qualiter debeat dari eleemo-
syna deq; uolucris coeli quæ non seminant, nent,
neq; laborant.

A patribus genitum textit te Christe Matheus

1 Clam Ioseph fugeret angelus hunc retinet

2 Bimos rex perimit, dant reges munera, Ioseph
Iussus in Aegyptum fertq; refert puerum

3 Cœlorum regnum, baptismum, uiperiosq;

Vox docet, atq; Iesum patre tonante lauat

4 Demone tentatus Iesus ad tria per tria uincit

Hinc docet & sanat, discipulosq; uocat

Et montem gradiens totiens beat, ut saliat sal

Præceptis iungit plurima consilia - *Et est. n. n. l.*

Formans orandi normam, ieiunia subdit

Vestis thesauri sit neq; cura tibi

Enumerat Matheus priscos per secula reges
Esse hominem monstrans de genitrice deum

VII. Ne quis iudicet. & de porta angusta que ducit
ad uitam. deq; trabe in oculo proprio. VIII. De
puero Centurionis quem curauit Iesus. qualiterq;
tempestatē maris sedauit. In IX. Vocatur Matthe-
us & paralyticus restituitur sanitati. X. Discipulo-
rum conuocationē continet. ubi illis potestas ligan-
di soluendiq; committitur. XI. Ioannes Baptista
recommendatur. ubi de suo iugo adiecit tollendo.
XII. Eiectionem demonis memorat. & quomodo
discipuli spicas colligentes a Christo excusantur.

- 7 Grandia do petite. iudex ne sis. uia stricta est *Facit et font.*
Arbor pseudo probat. sit petra firma domus
8 Hinc leprosum. Centurij puerum quoq; sanat
Et socrum Petri. stat mare. grexq; perit
Illic contractus graditur. tulit atq; Mathæum
9 Principis & natam post fluidam reparat
Iussit mira. suis dans nomina discipulis. ut
10 Mites sint humiles & patienter agant
Laudatur Baptista dei regnum patitur uim *in manu n. 6.*
11 Ve tibi Corosaim. confiteorq; pater
Mulgentem spicas excusat demone pulso
12 Belzebub asscribunt. signa longē dat eis. *Ex phariseis et scribis
et de omni gente*

Quarta Matthei imago

b in

XXV. Simile docet esse regnum ccelorum uirginibus decem, exiuntibus obuam sponso cum lampadibus suis. XXVI. De iudeorum consilio & de die festo decem coena in qua sacramentum conficitur. XXVII. Iesus Pilato traditur. XXVIII. De gloriosa Christi a mortuis resurrectione.

Aequat uirgineo generi tunc regna, talenta
25 Quinq; dat, hinc iudex premia digna dabit
Fit conuentus, pascha suis dat, traditur unctus
20 Captat turba Iesum, quem Petre ter renegas
Guttur se Iudas stringit, Iesus ante Pilatum
27 Stat delusus, & hunc mors rapit & sepelit
Hunc querunt sancte sub uestpere forte Mariæ
28. Angelus his loquitur, hinc abiit dominus

Intonat horribilis Leo per deserta ferarum
Marcus, dum rectas monstrat inire vias

VII. De non lotis manibus deq; filia Chanaanem muliercule quam Christus sanauit. VIII. De panibus septem, & confitetur Christus a Petro. IX. De Christi transfiguratione ubi demonium ejicitur ieiunio & orationibus. X. De unione matrimonij & diuite cum camelo. XI. De asina & quomodo pullo uectus intrauit ciuitatem Hierosolymam obuiio puerorum concentu. XII. De uinitoribus heredem occidentibus deq; censu cesari reddendo.

Gentilis natam sanat, docet inquinamenta

Effata cui dicit, audit & hinc loquitur

Hinc quoq; mille quater cibet, ornat lumine cecum

Petre retro uade ne neget ergo sequens *quid ep'us mundi*

Inter fratres hic transformat se, rediensq;

Curat spumantem, scandala cuncta uetat

Iussit ut uxorem serues, pueros benedicit

Centupla retribuet, Barthimeusq; uidet

Legati soluunt asinum, fico maledicit

Cedet mons fidei, credite sic petite *dimittit inimicos*

Mortua non surgit, mandatum scriba requirit

Est dominus Davidis, approbat gra duo

Victima si quondam hec fuit & Iouis ille sacerdos
Hanc igitur Luce pingimus effigiem c. ij.

VII. Luce caput, poenitentiam Marię Magdalenę
conscribit. VIII. Similitudinem seminantis, & de
tempestate quā Christus in mari sedauit. IX. Trans-
figurationem Christi ubi quinq; panibus & duobus
piscibus quinq; millia uirorū faciat, Petri quoq; re-
sponſionem Christo factam. X. De duobus sorori-
bus Martha & Maria Magdalena, & incidit quidā
inter latrones. XI. Docet nos orare, ubi eiicitur
demonium. XII. De seruo fidei, & ubi thesaurus
tuus ibi & cor tuum.

Grato Centurio seruum, puerum uidue dat
Vox petit an ueniat, flet mulierq; rigat
Hęc reliquis iuncta seruit, qui seminat exit
Mater stat, cessant, turbo, cruor, legio
Ite suis inquit, turbam cibis, hic aliqui stant
Quos dicor, bona crux, splendet ab igne uetat
Iam signans alios binos & septuaginta
Et quis proximus est, est pia Martha frequens
Lex datur orandi, pete, pulsa, diripit arma
Ventre beat mulier, ue pharisee tibi
Multa uetantur, ut est fermentum, curaq; carnis
Diuicie, lumbus, querite regna prius

Secunda Luce imago

XIII. De arbore sterili quam uoluit dominus præci-
dere. XIII. Cum inuitatus fueris ad nuptias, & de
Hydropico quē Christus sanitati restituit. XV. De
filio prodigo cui pater substantiæ suæ tradidit partem.
XVI. De uillico iniquo deq; diuite & mendico.
XVII. Scandalorū occasionem uitandā docet, deq;
curatis decem leprosis. XVIII. De ascendentibus
in templum duobus ubi Christus passionem discipu-
lis prenunciat.

Non saluat nisi poeniteas, fisco ueniam dat
Erigit hinc curuam, sed uia stricta manet
Obstat & hydropisi, tunc conuiuas docet, omnes
Excusant pariter omnia linque sequens
Perdens querit ouem, dragmā quoq; filius autem
Qui perijt redijt propiciante patre
Queris amicos uillice, seruit nemo duobus
Regnum uim patitur, Lazarus ante fores
Reſſce scandala, corripe fratrem, parce, leproſos
Mundat, & aduentus sic quasi fulgur erit
Sic orans semper, exaltat se phariseus
Diues tristis abit, respice cece diem

Tertia Luce imago

XIX. Iesus fleuit super ciuitatem. XX. De uineꝝ
cultoribus heredē occidētibus ubi census cęsari red/
dendus docetur. XXI. Attendere monet nos Chri/
stus a falsis prophetis, signa solis & lunę futura de/
monstrans. XXII. Institutionem sacramenti eu/
charistię retinet. XXIII. De iudicio Pilati contra
Iesum. XXIII. Resurrectionis gloriosę meminit,
& Christi apparitionis.

Tunc dñm recipit Zachęus, & dat famulis mnas
Ascendens pullum flet proijcitq; foras
Virtutem querit, ibi tunc mactatur & heres
De censu, nuptu patre Iesuq; docet
Approbat era duo, templum ruet, & mala multa
Signa dat aduentus, orat & hinc uigilans
Bini pascha parant, minor est maior, tua Petre
Statq; fides, orat, sudat, & hic capitur
Clamant commouit galeam, missus Herodi est
Se natosq; fleant latro fatetur, obit
Discipuli dominum in Emaus noscunt, datur & pax
Clausis, mirantur singula scandit ouans

Quarta Luce imago

Opusculū presens quod uides lector ex nostra cūstū
officina iam pene orientē penetrauerat. Cūq; in ma
nus uiri cuiusdam nō parui nominis neq; abiecti in
cidisset, refricata (ut aiūt) memoria uoluit ille adiūtū
ornatūq; ire uigilias nostras appendice quodā cohe
rēte cōmissioq; cuius dictiōes in uersibus singule sen
sū includūt totidē euāgeliorū, & quidē per totū an
nū, numero eorundē capita mōstrante, cui si punctū
pcedens coheret Marci, si sequens Lucę, desuper aut
Ioannis euangelium significat, Immunis numerus &
absq; pūctis Matthei euangeliū demōstrat. Versus.

Præpositus punctus Marcū dat, nilq; Mathęum
Lucā postpositus, capit hunc sublime Ioannes

	16	20	10	17/16	17	16	15
	Vnxit pax pastor modicū uado pete pneuma						
	14	3	16	12	15	6	
	Mansio nicodēus diues iuga dragma misertus						
	5	5	8	7	16	19	
De e	Rete racha panes a falsis uillicus & flens						
state							
	18.p	19	7	10	17	6	7/18
	Phariseus mutus hiericho lepra querite naym						
	14	22	9	22			
	Ydrops mandatum paracletus ecce paraui						
	4	18	22	9	6		
	Regulus & seruus nunc reddite filia panis						

